

Jerzy Pośpiech

Opolskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk

Biuletyn Polonistyczny 16/47, 100-101

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

OPOLSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK

Wydział Języka i Literatury

Wydział II, Języka i Literatury, Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk należy do najstarszych wydziałów Towarzystwa (istnieje od r. 1955), skupiając głównie pracowników działających na polu humanistyki, a również folklorystów, prasoznawców i historyków kultury. Większość z nich pracuje zawodowo w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Opolu i w Instytucie Śląskim. Od 1965 r. przewodniczącym jest doc. dr Feliks Pluta, sekretarzem - doc. dr Jerzy Pośpiech.

Działalność Wydziału rozwija się w trzech zasadniczych kierunkach:

1. organizowanie posiedzeń naukowych z referatami członków,
2. prowadzenie akcji odczytowej dla społeczeństwa Opola i województwa,
3. działalność wydawnicza.

Na dotychczasowych posiedzeniach prace swoje przedstawiali wyłącznie członkowie Wydziału. Problematyka posiedzeń obejmowała zagadnienia z historii literatury polskiej i obcej, językoznawstwa (głównie z onomastyki i dialektologii) oraz ludoznawstwa śląskiego. Szczególnie dużo miejsca poświęcano piśmiennictwu śląskiemu.

Na polu popularyzacji wiedzy poprzez odczyty publiczne Wydział nie ma zbyt bogatej tradycji. Z braku środków finansowych trzeba było zaniechać od kilku lat organizowania wykładów dla społeczeństwa Opola, wystaw oraz samodzielnych sesji naukowych. Z bardziej interesujących odczytów wymieniamy (w kolejności chronologicznej): prof. dr S. Bąk, "Ugrupowania gwar śląskich"; doc. dr H. Borek, "Zabytki języka polskiego na Śląsku"; doc. dr F. Pluta, "O mowie ludowej na Śląsku"; dr L. Pośpiechowa, "Twórczość pisarzy opolskich w XX-leciu Polski Ludowej"; prof. dr M. Karaś, "Uniwersytet Jagielloński. Nazwa i jej dzieje"; doc. dr M. Szymczak, "Podstawowe zagadnienia słowotwórstwa".

W setną rocznicę śmierci J. Lompy (1963) członkowie Wydziału (doc. dr J. Pośpiech i dr J. Kopeć) opracowali scenariusz wystawy naukowej, eksponowanej w Muzeum opolskim, a później w

kilku miastach województwa. Udaną imprezą był konkurs folklorystyczny pn. "Zbieramy opowieści ludowe", zakończony w roku 1971.

Wydział był współorganizatorem wielu sesji popularnonaukowych poświęconych klasykom naszej literatury i piśmiennictwu śląskiemu (np. "Stan badań i potrzeby nauki na Śląsku w zakresie literatury śląskiej"; "J.Lompa"; "Powstania śląskie w literaturze pięknej"). Od ubiegłego roku członkowie Wydziału biorą czynny udział w tzw. dyskusjach interdyscyplinarnych organizowanych przez Zarząd OTPN w polskim Klubie Międzynarodowej Książki i Prasy.

W ramach wydawnictw OTPN członkowie Wydziału opublikowali dotąd 16 prac monograficznych. Na temat języka i piśmiennictwa śląskiego pisali: H.Borek, "Język A.Gdacjusza" (1962); W.Dobrzyński, "Gwary powiatu niemodlińskiego" (1963); S.Kolbuszewski, "Herezja kanonika Jędrzeja Gałki" (1964); F.Marek, "Najdawniejsze czasopisma polskie na Śląsku. 1789-1854" (1972); F.Pluta, "Dialekt głogówecki" (1965); J.Pośpiech, "Listy śląskie do J.I.Kraszewskiego z lat 1846-1886" (1966); S.Rospond, "Polszczyzna śląska" (1970); S.Smak, "Pisarstwo Karola Miarki" (1966).

Od r. 1965 Wydział wydaje nadto "Sprawozdania OTPN" (Seria B), zawierające artykuły i rozprawy oraz streszczenia referatów wygłoszonych na posiedzeniach w latach 1956-1971. Dotąd ukazało się osiem numerów. Członkowie Wydziału tworzą skład redakcji "Kwartalnika Opolskiego", organu OTPN ukazującego się od r. 1955 (dotychczas ukazało się 70 numerów; pierwszym redaktorem naczelnym był prof. S.Kolbuszewski, obecnym jest prof. S.Rospond).

Opracował
doc. dr Jerzy Pośpiech

TOWARZYSTWO NAUKOWE W PŁOCKU

Towarzystwo Naukowe w Płocku zostało powołane do życia w r. 1820 przy ówczesnej Szkole Wojewódzkiej Płockiej. Działalność jego przerywana była dwukrotnie: w r. 1830 (reaktywowana w 1907) i w 1939. Po wojnie TNK podjęło przerwana pra-